

A RENDŐRSÉGI DROGSTRATÉGIA KIHÍVÁSAI

A drogfogyasztás közvetlen következményeiért (pl. halál) a rendészet nem tehető felelőssé. Viszont úgy kell működnie, hogy a lehetséges, felmérhető kockázatokat csökkentse a sajátos eszközeivel. Ennek egyik legfontosabb magvalósulása, hogy a veszélyben lévő drogosokat felderítse, és kezelő-segítő helyekre juttassa.

Magyarországon heti rendszerességgel 350 ezer fiatal használ kábítószer: 250 ezren marihuánát szívnak, hetente 100 ezer extasy tablettát fogyaszt el (évente 5 millió), és 10 ezer fecskendővel használó fogyasztónk van (forrás: dr. Zacher Gábor toxikológus orvos). Ebből más következtetés nem vonható le, mint, hogy a drogfogyasztás hazánkban is az ifjúsági kultúra szerves része, megakadályozni nem lehet. Erre törekedni a fent említett károkon túl, azzal az „eredménnyel” jár, hogy a generációs ellentétek mélyülnek, különösen az állam – és jelen esetben azt markánsan képviselő rendőrség – és a fiatalok között feleslegesen éleződik.

Világszerte nyilvánvaló tapasztalat, hogy represszív eszközökkel (rendészet, bűnüldözés, büntetőjog) a drogprobléma, különösen a drogfogyasztó oldaláról, nem közelíthető meg: roppant költséges, kontraproduktív, és kézzelfogható károkat okoz egyéni és társadalmi szinten egyaránt, nem mellékesen pedig erodálja az állam büntetőhatalmát. Ennek ellenére az államok ezt erőltetik, köztük Magyarország is, pedig volna lehetőség, jogi keret is, az ésszerű problémakezelésre.

Gyakran hivatkoznak politikusok is a közvélemény nyomására. Valóban, a jelenséget nagyon felületesen ismerő „utca embere” szélsőségesen nyilatkozik, szigorú büntetéseket követel, de erre alapozni büntetőpolitikát felelőtlen. Az országgyűlési határozattal elfogadott (2000) Nemzeti Drogstratégia tudományosan megalapozott ismeretanyag, a törvényhozók egyhangúan elfogadták, ezt kellene alapul venni, nem pedig a büntetőjogi legalitás parancsára álságosan hivatkozva teljesen feleslegesen eljárás alá vonni a véletlenül (!) beesett alkalmi drogfogyasztókat. A Nemzeti Drogstratégia ugyanis komplex egészségügyi, szociális, nevelési és oktatási problémának definiálja a drogfogyasztást és a kezelésre ilyen eszközöket rendel, a büntetőjogi fellépést meg sem említi. (A budapesti kerületi rendőrkapitányságokon egyébként ennek praktikumát már felismerték, nem is szorgalmazzák az ilyen típusú eljárásokat, tekintve a százezres szakértői és egyéb költségeket).

A Nemzeti Drogstratégiát késve és nem egyértelműen követte a rendőrségi szabályozás. 2003-ban született egy tervezet (figyelemre méltó bevezető gondolatokkal: a fogyasztó elleni eljárás könnyebb rendőri feladat, a drogfogyasztó fiatalok nem bűnöző életvitelűek stb.) azonban ez ügykezelési félreértések nyomán asztalfiókban maradt. A 2006-os ORFK utasítás hatályba lépett, azonban semmiféle eredmény nem várható tőle. Néhány erre vonatkozó észrevétel:

- A legfontosabb kérdésben nem foglal állást, jelesül, hogy nem a fogyasztók elleni fellépés, hanem a kínálatcsökkentés a rendőrség feladata. Nem követi az országos

stratégia szerkezetét, egyáltalán nem határoz meg prioritásokat és nincs tekintettel a realitásokra.

- A dokumentum bonyolult nyelvezetű, a benne foglalt feladatok nem világosak és nem egyértelműek végrehajtásért felelős szintek. Keveredik az egész anyagban a szabályzat jelleg a helyzetelemzéssel.
- Végrehajthatatlanul sok feladatot határoz meg, egyáltalán nincs tekintettel az állomány viszonyokra és a leterhelésre. (lásd például a II/5. pontot a bűnmegelőzési szervezet feladataira, miközben közismert, hogy a már a központban is durva leépítések történtek, helyi szinten pedig nem is volt kapacitás).
- A kábítószerügyi Egyeztető Fórumokban való rendőri részvételt kiválóan értékeli, holott a valóságban egyáltalán nincs érdemi és valóságos rendőri közreműködés. (A témában 2006-ban rendőrök és szociális munkások részvételével országos konferenciát rendeztünk az RTF-en. Az alapuló szolgáló téziseket mellékelem, ma is aktuálisak. A konferencia eredményei a rendőrséget egyáltalán nem érdekelték!).
- Az utasítást szinte senki nem ismeri a rendőrségen, holott a 6. pontja szerint a teljes állománnyal ismertetni kellett volna.

Jellemző, hogy az utasítás első értékelő jelentése semmitmondó, a jelentés készítői vagy nem ismerik a valóságot, vagy nem merik azt leírni. A felderítés problémáira mindössze néhány sor jut, főleg a prevenció tevékenységet elemzik. Több, mint tanulságos, hogy a javaslatok és feladatok sorában csak képzési és megelőzési feladatok szerepelnek, mintha a fő feladat, a kínálatcsökkentés területén minden a legnagyobb rendben volna.

Néhány hónapja Szegeden közel egy időben három drogos halál eset következett be. Rádió interjújában a helyi drogambulancia vezetője (Zelenay Károly) kifejtette, hogy folyamatosan kapcsolatban állnak a drogosokkal és figyelik a piacot. Amint új anyag, vagy más összetételű bukkan fel, lépéseket tesznek a megelőzésre, a kockázatok csökkentésére. Tájékozódásom nyomán azt tapasztaltam, hogy a rendőrségen semmi ilyesmivel nem foglalkoznak, még azzal sem, hogy a három elhunyt fiatal sorsát szemügyre vennék, miféle tanulságok volnának hasznosíthatók.

Mindezek nyomán azt javaslom, hogy a rendőrség drogügyi tevékenységet alaposan vizsgáltsuk át, majd fogalmazzuk meg világosan a teendőket. Véget kell vetni annak a gyakorlatnak, hogy a rendőri tevékenység elsősorban a fogyasztókra összpontosít. Ennek nyomán bizalmi viszonyokat kell teremteni a drogszcéna összes szereplőjével, mindent alá kell vetni annak a célnak, hogy a kínálatra vonatkozó információk áramoljanak a rendőri szervek felé. Az információk nyomán teendő bünyügyi, bűnmegelőzési és a közrendvédelmi intézkedéseket ugyancsak meg kell tervezni és széles körben megvitatni (például a KEF-ek ülésein), mert a megcélzott közeg egyetértése és megnyerése nélkül semmiféle rendészeti tevékenység nem lehet eredményes.